

ТОНИ
МОРИСЪН

БОГ ДА БДИ
НАД ДЕТЕТО

РОМАН

Превел от английски
ЛЮБОМИР НИКОЛОВ

ОБСИДИАН
СОФИЯ

*Оставете децата да дохождат при Мене
и не им пречете.*

Лука 18:16

Бела

Вината не е моя. Тъй че не ме упреквайте. Умът ми не го побира, не знам как е станало, но не съм прегрешила. Не мина и час, откакто я изтеглиха измежду краката ми, и осъзнахме, че нещо не е наред. Ама наистина, беше толкова черна, че чак ме уплаши. Среднощно черна, все едно е суданка. Аз съм с много по-светла кожа – цвят на старо злато – и с хубава коса. Такъв е и бащата на Лула Ан. Никой в рода ми дори не се доближава до този неин цвят. Катран е най-точното сравнение, за което се сещам, но косата ѝ не подхожда на кожата. Тя е различна – права, но усукана на масури като на онези голи аборигени в Австралия. Може би си мислите, че е наследила чергите на някакви прадеди – но на кои? Ако можехте само да видите моята баба! Тя минаваше за бяла и не искаше да има нищо общо с което и да било от децата си. Всичките писма до нея от майка ми или лелите ми се връщаха неразпечатани. Накрая те схванаха безмълвното ѝ послание и я оставиха на мира. По онова време почти всички мулати и кварталерони постъпваха като нея, стига косата им да не ги издаваше, разбира се. Имате ли представа в

жилите на колко от белите хора тайно тече негърска кръв? Хайде, опитайте се да отгатнете. Двайсет процента, така съм чувала. Моята собствена майка, Лула Мей, лесно можеше да мине за бяла, но отначало не искала. Веднъж ми разказа каква цена е платила за този избор. Когато с баща ми отишли в съда, за да се оженият, там имало две библии и трябвало да сложат длани върху онази, предназначена за негрите. Другата била за ръцете на белите. Библията! Представяте ли си? Майка ми беше прислужница на богато бяло семейство. Ядяха всичко, каквото им стотвеше, искаха да им търка гърбовете във ваната и Бог знае какви други интимни неща са я карали да прави, но не докосваха същата библия.

Някои от вас навярно си мислят, че не е хубаво да се делим според цвета на кожата – колкото по-светла, толкова по-добре – в общинските клубове, кварталите, църквите, студентските организации, та дори и в училищата за цветнокожи. Но как иначе да запазим поне малко достойнство? Как иначе да избегнем да ни плюят в аптеката, да ни ръчкат с лакти на автобусната спирка, да газим в канавката, та белите да разполагат с целия тротоар, да плащаме в бакалията за книжна торба, която белите купувачи получават безплатно? За оскърбленията пък изобщо да не говорим. Чувала съм какво ли не. Но понеже майка ми имаше светла кожа, не ѝ забраняваха да пробва шапки в универсалния магазин или да ползва дамската тоалетна. И баща ми можеше да пробва обувки в предната част на магазина, а не отзад. И двамата не биха пили вода от чешмичката с табелка „Само за цветнокожи“, дори да умираха от жажда.

Срам ме е да го кажа, но още от самото начало в родилното малката Лула Ан ме притесни. В първия момент кожата ѝ беше бледа като на всички бебета, дори на африканските, ала бързо се промени. Мислех, че полудявам, когато видях как пред очите ми става синкавочерна. Знам, че по едно време наистина полудях – само за броени секунди, – защото метнах одеяло върху лицето ѝ и натиснах. Но не можах да го сторя, независимо колко ми се искаше да не се е раждала с този ужасен цвят. Дори си мислех да я дам в някое сиропиталище. Не смеех да бъда като онези майки, които подхвърлят децата си на църковните стъпала. Накоро чух за една двойка в Германия – и двамата били бели като сняг, но им се родило бебе с тъмна кожа и никой не можел да си го обясни. Близнаци били, струва ми се – едното бяло, другото черно. Не знам дали е вярно. Знам само че докато я кърмех, от гърдите ми сякаш сучеше някакво черно дяволче. Щом се прибрах у дома, веднага минах на биберон.

Мъжът ми Луис е кондуктор по влаковете и когато се върна от работа, ме изгледа тъй, сякаш наистина бях луда, а в малката се вторачи, като че ли беше паднала от Юпитер. Той не си падаше по ругатните, затова, щом изтърси: „Мамка му! Туй пък какво е, по дяволите?“, разбрах, че сме загазили. Оттам тръгна всичко, оттам почнаха караниците помежду ни. Това съсипа брака ни. Три години си бяхме живели чудесно, но когато Лула Ан се роди, той хвърли цялата вина върху мен, а към нея се държеше като към чуждо дете – дори нещо повече, като към враг.

Изобщо не я докосна. Така и не успях да му избия от главата, че никога, ама наистина никога не съм била

с друг мъж. Беше твърдо уверен, че го лъжа. Карахме се отново и отново, докато накрая му казах, че черният цвят трябва да идва от неговия род, не от моя. Тогава вече стана съвсем зле – толкова зле, че той просто си тръгна, а аз трябваше да си търся ново, по-евтино жилище. Благоразумно не взех бебето със себе си, докато обикалях да проверявам квартирите – викнах малката си братовчедка да го гледа. Така или иначе, стараех се да не извеждам често навън Лула Ан, защото, когато я возех в количката, приятели и съвсем непознати хора се навеждаха да надникнат и да кажат нещо мило, сетне внезапно отдръпваха глави и се навъсваха озадачено. От това ме болеше най-много. Ако аз бях черна, а тя светлокожа, можех да мина за нейната бавачка. И без това беше трудно за цветнокожа жена – макар и с цвят старо злато – да си търси квартира в приличен квартал. През деветдесетте, когато се роди Лула Ан, законът забраняваше дискриминацията на наемателите, но малцина хазяи се съобразяваха с него. Намираха си причини да те отблъснат. Но аз извадих късмет с мистър Лий, макар че той вдигна наема със седем долара над обявеното и го хващаха бесните, ако забавех плащането дори с минута.

Казах ѝ да ми вика Бела вместо „майко“ или „мамо“. Така беше по-безопасно. Хората щяха да се объркат, ако едно тъй черно детенце с твърде дебели по мое мнение устни ме наричаше „мамо“. Освен това имаше странни очи – гарвановочерни със синкав оттенък и нещо магьосническо в тях.

Така че задълго си останахме само двете, а трябва ли да ви казвам колко е трудно да си изоставена съпруга. Навярно и на Луис не му е било леко, след като ни

заряза така, защото няколко месеца по-късно той откри къде живея и почна да ми праща пари всеки месец, макар че аз никога не съм го молила за това и не подадох искане за издръжка. С неговите чекове за петдесет долара и моята нощна работа в болницата не се налагаше да разчитаме на социални помощи. Така е по-добре. Ще ми се да престанат да ги наричат „помощи“ и да върнат думата, която са използвали през младостта на майка ми. Тогава ги наричали „подкрепа“. Звучи много по-добре – сякаш е само временно облекчение, докато си стъпиш на краката. А и онези чиновници от социалните служби са зли като псета. Когато най-сетне си намерих работа и не се нуждаех вече от тях, печелех повече, отколкото можеха да си представят. Сигурно злобата им се дължеше на техните мизерни заплати, затова се държаха с нас като с просяци. Особено като погледнеха първо Лула Ан, после мен – сякаш ги мамех или нещо подобно. Потръгна ни, но все пак трябваше да бъда внимателна. Много внимателна във възпитанието ѝ. Да бъда строга, много строга. Лула Ан трябваше да се научи как да се държи, да не вири глава и да не създава проблеми. Не ме интересува колко пъти си сменя името. Цветът е онзи кръст, който ще си носи винаги. Но той не е по моя вина. Не е по моя вина. Не е!